

CAS ve PASS

ÇOCUK VE ERGENLERDE BİLİŞSEL İŞLEVLER

PASS teorisine göre 4 temel bilişsel alanı değerlendirir. Planlama-Dikkat -Eşzamanlı İşleme-Ardıl İşleme

PLANLAMA

Çocuğun strateji geliştirme, problem çözme, organize olma ve davranışını düzenleme becerilerini ölçer.

YÜRÜTÜCÜ İŞLEVLER

Yürütücü işlevler ve akademik başarıyla doğrudan ilişkilidir. Planlama, başlatma, sürdürme, esneklik. Günlük hayatta 'inat'

'Uyumsuzluk' 'dikkatsizlik' diye etiketlenen birçok davranış 'Yürütücü işlevler' de yaşanan güçlüklerin görünen tarafını simgeler. Yürütücü İşlevler aynı zamanda; tepkiyi (dürtüyü)-duyguyu bastırma, Kendini dışarıdan değerlendirme, zaman yönetimi, göreve başlama, hedef odaklı istikrar, Odaklanmış dikkati sürdürme olarak da karşımıza çıkar.

DİKKAT

Odaklanma, dikkati sürdürme, seçici dikkat ve dikkat dağıtıcıları filtreleme becerilerini değerlendirir.

DEHB değerlendirilmesinde kritik bir alandır.

EŞZAMANLI BİLİŞSEL İŞLEMLER

Görsel-uzamsal ilişkileri anlama, bütüncül algı ve parçaları zihninde birleştirme kapasitesini ölçer.

Matematik, Geometri, Şekil -uzay ve okuduğunu anlama ile ilişkilidir.

ARDIL BİLİŞSEL İŞLEMLER

Bilgiyi sırayla işleme, ritim, sözel dizileri akılda tutma ve işitsel işleme becerilerini değerlendirir.

Okuma, heceleme ve işitsel farkındalıklar için kritiktir.

ÇALIŞMA BELLEĞİ

Çalışma Belleği, karmaşık işleri yaparken bilgiyi bellekte tutma becerisidir.

Geçmişte öğrenilenlerin, denetlenenlerin yaşadığı yeni

durumlara uyarlayabilme becerisinin tümüdür.

Art arda sıralanan harfleri, sayıları, doğru hatırlayabilmeyi, küçük yaşlardan itibaren iki ya da çoklu görevleri tamamlayabilme, kural ve talimatları sırasıyla hatırlayabilme becerisidir. Gelişimsel olarak yaş ile birlikte nır kaç adımı/görevi içeren yönergeler kolaylıkla hatırlanır ve uygulanır.

ÇALIŞMA BELLEĞİ VE

DEHB

Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu, odaklanmada zorluk, görevleri ve yönergeleri yerine getirmekte güçlük, 'dikkatsizce hatalar' yapma, eşyalarını kaybetme, gereksiz işlerle çok zaman kaybetme, ana konuya asıl önemliye odaklanmada zorluk ile karakterize bir durumdur.

DEHB söz konusu olduğunda aileler çoğu zaman çocuklarının çok fazla unutkan olduğunu, eşyalarının kaybettiklerini, odalarının çok dağınık olduğunu ve aradıklarını bulamadıklarını sıklıkla belirtmektedirler. Nörogelişimsel olarak yetişkinlikte de devam eden DEHB bu döneme ait kendi unutkanlıklarını da beraberinde getirmektedir.

Çalışma Belleği, kısa süreli bilgi depolama alanıdır. Bilgi kısa süreli bellekte tutulur, işlenir ve uzun süreli belleğe kaydedilir.

DEHB ise sıklıkla karşılaşılan unutkanlık ile Çalışma belleğinde yaşanan problemlerden kaynaklanır.

Okulda ödevler, yetişkinlikte faturalara verilen randevulara dönüşür.

Çalışma belleği bilgileri korur ve yeniden düzenler, yani yeniden sıralar

Gelen bilgileri güncel bilgilerle değerlendirir ve değiştirir

Başka bir görevi yaparken bilgiyi akılda tutmayı sağlar

Sadece bir hafızadan daha fazlası olan Çalışma Belleği, bir bilginin nasıl işleneceğini, nasıl depolanacağını ve bilgi kullanılacağı zaman doğru dosyayı açmayı içerir.

DEHB'li bireylerde dikkat eksiklikleri, bilginin düzensiz ve eksik kodlanmasına neden olur. İşlenecek bilginin eksik ve parçalı olması, çalışma belleğinin bilgiyi etkin bir şekilde işlemesini ve geçici olarak depolamasını güçleştirir.

DEHB ve ÖĞRENİLMİŞ ÇARESİZLİK

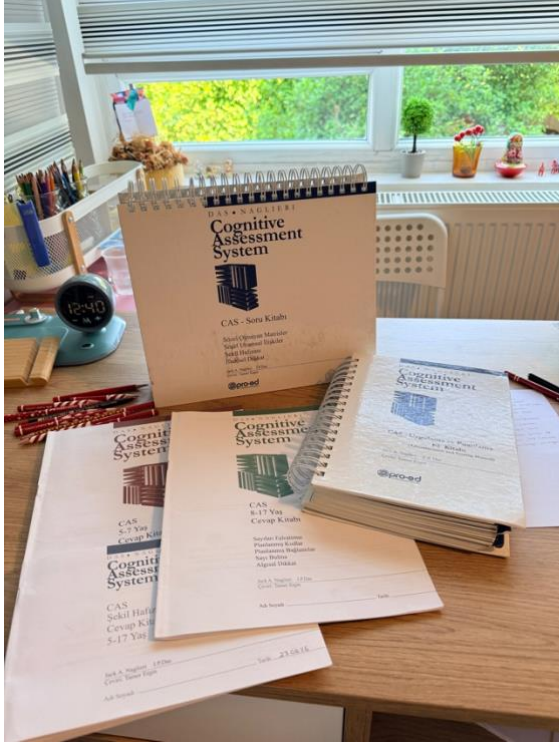
DEHB duygusal olarak çocukları akademik hayatın içinde zamanla yorar ve Çaresizliğin ayak sesleri duyulmaya başlar. İsteksizlik gibi görünen ama daha okul hayatının başında karakterize olmuş başarısızlıklar, çocuğun temel inançlarını derinden sarsar.

Hata ile karakterize olan Dikkat zamanla artan yanlış sayıları, atlanan satırlar, görülmeyen soru köklerine döner. Kalemle takip eden ama bu seferde göz atlamalarından dolayı yine çokça hata yapan çocuklar, mücadeleyi bırakmış gençler görürüz.

Hata yapmamak için yavaşlamayı strateji yapmış çocuk süreyi yetiştiremez biraz hızlansa hataları artar, kaygılı ya da bırakmış olmak arasında DEHB'li bireyler zeki istese yapar cümlelerini sıklıkla duyar. Oysa biz CAS uygulamalarında satır atlamaları sıklıkla görürüz.

İnsan doğası gereği onaylanmak, başarılı olmak ister. O zaman bu durumdaki çocuk ne yaparsam olmuyor, o kadar zeki değilim, ne yapsam olmuyor, kimse beni anlamıyor inançları ile 'öğrenilmiş bir çaresizlikle' hayatına yön veriyor.

Oysa akademik hayat sınav demek,
performans demek, akademik beceriler
kadar duygu kontrolü demek....

CAS/CAS2

PASS teorisi temel alan CAS testi, lisanslı Uzman kişiler tarafından çocukların bilişsel işlemlerdeki performansını değerlendirmede, Bireysel farklılıklara uygun eğitim programlarının yapılandırılmasında, Bilişsel performans alanlarında olumlu farklılıklar gösteren çocukların tanınmasında ve yönlendirilmesinde, Okul çağında yaşanabilecek problemlerin erken tanınmasında ve önlem alınmasında kullanılabilecek önemli bir araçtır. Bu noktada öngörülebilir bir akademik hayat, güçlü ve güçlendirilmesi gereken bilişsel beceriler ve YBT-PASS ile desteklenebilen yapılandırılmış çalışmalar sadece ne olduğunu değil ne yapacağımızda ışık tutarak 5-18 yaş arası müdahalemizi mümkün kılmaktadır.